

Opgang, 4 oktober 2026

Teksten

1 – Norbert Jürgen (Enjott) Schneider (1950): "Der Sonnengesang des Franz von Assisi" (a 8) (Regensburger Domspatzen, o.l.v. Roland Büchner)

Franciscus schreef dit gebed ("Il cantico di frate sole") aan het einde van zijn leven vermoedelijk in de lente van het jaar 1225, toen hij zwaar ziek lag in San Damiano en de pijnlijke tekenen van stigmata vertoonde. Het Zonnelied bezingt de schepping in termen van broeder en zuster. Opmerkelijk is dat hij in het loflied niet alleen de mooie aspecten van Gods schepping weergeeft, maar ook ziekte en zelfs dood een plaats in het leven weet te geven. Het is het eerst bekende lied dat in het Italiaans (Umbrisch dialect) werd geschreven.

Enjott Schneider gebruikte een Duitse vertaling van Leonhard Lehmann voor zijn dubbelkorige compositie. In het Liedboek is een Nederlandstalige versie van het Zonnelied opgenomen als lied 742 ("Wees geprezen, bron en schenker").

Altissimo, onnipotente, bon Signore, tue so le laude,
la gloria e l'onore e onne benedizione.

Allerhoogste, almachtige, goede Heer, aan U
behoren alle lof, alle glorie, alle eer en alle
zegeningen.

Höchstes, allmächtiger, guter Herr, dein sind der
Lobpreis, die Herrlichkeit und die Ehre und jeglicher
Segen.

Allerhoogste, almachtige, goede Heer, aan U
behoren alle lof, alle glorie, alle eer en alle
zegeningen.

Dir allein, Höchster, gebühren sie, und kein Mensch
ist würdig, dich zu nennen.

Aan U alleen, Allerhoogste, behoren ze toe, en geen
mens is waardig U te noemen.

Gelobt seist du, mein Herr, mit allen deinen
Geschöpfen, zumal dem Herrn Bruder Sonne, er ist
der Tag, und du spendest uns Licht durch ihn.
Und schön ist er und strahlend in großem Glanz,
dein Sinnbild, o Höchster.

Geprezen zij U, mijn Heer, met al Uw schepselen, in
het bijzonder Broeder Zon, die de dag is en door wie
U ons licht geeft.

En hij is prachtig en stralend in grote pracht, Uw
symbool, o Allerhoogste.

Gelobt seist du, mein Herr, durch Schwester Mond
und die Sterne; am Himmel hast du sie gebildet, hell
leuchtend, kostbar und schön.

Geprezen zij U, mijn Heer, door Zuster Maan en de
sterren; in de hemel hebt U ze gevormd, helder
schijnend, kostbaar en mooi.

Gelobt seist du, mein Herr, durch Bruder Wind und
durch Luft und Wolken und heiteres und jegliches
Wetter.
Durch das du deinen Geschöpfen Unterhalt gibst.

Geprezen zij U, mijn Heer, door Broeder Wind, en
door lucht en wolken, en heldere hemel en alle
weersomstandigheden. Daardoor voorziet U in het
levensonderhoud van Uw schepselen.

Gelobt seist du, mein Herr, durch Bruder Feuer,
durch das du uns die Nacht erleuchtest; und schön
ist es und liebenswürdig und kraftvoll und stark.

Geprezen zij U, mijn Heer, door Broeder Vuur, door
wie U de nacht voor ons verlicht; en het is mooi en
lieflijk en krachtig en sterk.

Gelobt seist du, mein Herr, durch Schwester Wasser,
gar nützlich ist es und demütig und kostbar und
keusch.

Geprezen zij U, mijn Heer, door middel van zuster
Water, die zeer nuttig, nederig, kostbaar en zuiver
is.

Vervolg op pagina 2

Pagina 2

Gelobt seist du, mein Herr, durch unsere Schwester,
Mutter Erde, die uns ernährt und lenkt und
vielfältige Früchte vorbringt und bunte Blumen und
Kräuter.

Gelobt seist du, mein Herr, durch jene, die verzeihen
um deiner Liebe willen und Krankheit ertragen und
Drangsal.

Selig sind jene, die solches ertragen in Frieden, denn
von dir, Höchster, werden sie gekrönt werden.

Gelobt seist du, mein Herr, durch unsere Schwester,
den leiblichen Tod; ihm kann kein Mensch lebend
entrinnen.

Wehe jenen, die in schwerer Sünde sterben.

Selig sind jene, die sich in deinem heiligsten Willen
finden, denn der zweite Tod wird ihnen kein Leid
antun.

Lobt und preist meinen Herrn und sagt ihm Dank
und dient ihm mit großer Demut.

Geprezen zij U, mijn Heer, door onze zuster, Moeder
Aarde, die ons voedt en bestuurt en die allerlei
vruchten, kleurrijke bloemen en kruiden
voortbrengt.

Geprezen zij U, mijn Heer, door hen die uit liefde
voor U vergeven en ziekte en lijden verdragen.

Gezegend zijn zij die zulke dingen in vrede
verdragen, want door U, Allerhoogste, zullen zij
ge kroond worden.

Geprezen zij U, mijn Heer, door onze zuster, de
lichamelijke dood; aan haar kan geen levend mens
ontkomen.

Wee degenen die in doodzonde sterven. Gezegend
zijn zij die zich in Uw allerheiligste wil bevinden,
want de tweede dood zal hun geen kwaad doen.

Loof en verheerlijk mijn Heer, dank Hem en dien
Hem met grote nederigheid.

2 – Jerónimo de Aliseda (1548-1591): "Beatus Franciscus" (a 5) (The Rose Ensemble)

De tekst van dit motet schetst het aangrijpende beeld van Franciscus vlak voor zijn dood, als zijn ogen zich vullen met tranen, en hij de Heer smeekt om zijn ziel te bevrijden uit zijn aardse gevangenis.

Beatus Franciscus,
dum morti appropinquaret,
lacrimosis oculis
in coelum intendens dixit:
"Voce mea ad Dominum clamavi,
voce mea ad Dominum deprecatus sum:
educ de custodia animam meam
ad confitendum nomini tuo.
Me expectant iusti donec retribuas mihi."

De zalige Franciscus sloeg,
toen hij de dood naderde,
met tranen in zijn ogen
zijn ogen op naar de hemel en zei:
"Met mijn stem roep ik tot de Heer,
met mijn stem bid ik tot de Heer:
bevrijd mijn ziel uit de gevangenis,
opdat ik uw naam mag belijden.
De rechtvaardigen wachten op mij totdat u mij
beloont."

3 – Anoniem (13^e eeuw): "Sia laudato San Francesco" uit: Laudario di Cortona (The Rose Ensemble)

Een oorspronkelijke 13^e eeuwse hymne, Lauda nr. 38 (37), uit het Laudario di Cortona, een verzameling vroeg-Franciscaanse lofzangen, die zich bevindt in de Bibliotheca del Comune e dell' Accademia Etrusca, in Cortona (Toscane, Italië).

Refrein:

Sia laudate San Francesco,
quel s'aparve en croce fixo,
como redemptore.

A Christo fo configurato
de le piaghe fo signato
emperciò k'avea portato
scripto in core lu suo amore.

Geprezen zij de heilige Franciscus,
die aan het kruis verscheen,
als beeld van onze Verlosser.

Naar Christus' gelijkenis gevormd, verkondigden zijn
wonden
de liefde die brandde in zijn hart.

Vervolg op pagina 3

Pagina 3

Molti messi avea mandati
la divina maestade
e le gente predicate
como dicum le scripture.

A la Verna, al monte sancto,
nullo privilegiato
d'arme nove corredato
cavalieri a tant' onoro.

Per divino spiramento
folli dato intendimento
de salvar da perdemento
molti k'eran peccatori.

De goddelijke majesteit
heeft vele boodschappers gezonden
en tot het volk gepredikt,
zoals de Schriften zeggen.

In La Verna, op de heilige berg,
bevond zich een bevoorrechte ridderorde,
met negen ridders
die met deze eer waren uitgerust.

Door goddelijke inspiratie,
werd de dwaas wijs gemaakt
om vele zondaars
van de ondergang te redden.

4 – Nicolas Gombert (c.1495-c.1560): "Le chant des oyseaux" (a 3) (Silvia Rodríguez, Laura Palomar, Marisa Esparza, renaissance-traverso)

Van Franciscus wordt verteld dat hij niet alleen voor mensen, maar ook voor dieren, vogels preekte. Om die reden is 5 oktober, volgend op zijn sterfdag, uitgeroepen tot wereld-dierendag. Een instrumentale uitvoering van een lied van Gombert, een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de zogenaamde Franco-Vlaamse school.

5 – Judith Steenbrink (1977): "Sia laudato San Francesco", uit: "Franciscus en de sultan" (2025) (Adrián Rodríguez Van der Spoel, zang; Didem Başar, kanun; Kiya Tabassian, setar; Constantinople, en Holland Baroque)

Ter gelegenheid van de 800^e sterfdag van Franciscus schreven Judith en Tineke Steenbrink een muzikale interpretatie van de dialoog tussen Franciscus en de sultan Malik al-Kamil, tijdens de 5^e Kruistocht. Dit laatste stuk daarvan is gebaseerd op "Sia laudato" uit de Laudario di Cortona (dat eerder in deze uitzending te horen was) en een gedicht van Sa'adi (c.1213-1291).

Refrein:

Sia laudate San Francesco,
quel s'aparve en croce fixo,
como redemptore.

A Christo fo configurato
de le piaghe fo signato
emperciò k'avea portato
scripto in core lu suo amore.

San Francesco, glorioso
tutto se' desideroso
de Dio fosti, copioso,
amoroso cum dolzore.

Per la tua virtude sancta
a Dio data tutta quanta,
questa dolze lauda canta
di te, Francesco, franco core!

Geprezen zij de heilige Franciscus,
die aan het kruis verscheen,
als beeld van onze Verlosser.

Naar Christus' gelijkenis gevormd, verkondigden zijn
wonden
de liefde die brandde in zijn hart.

Glorieuze heilige Franciscus,
geheel vervuld van heilig verlangen,
rijk gezegend door God,
zachtmoedig en teder van geest.

Door uw heilige deugd,
geheel aan God gewijd,
wordt deze zoete lofzang gezongen, 'Franciscus,
moedig van hart!'